

שלא יהא ספר תורה יוצא ונכנס כשהוא דחוק –

So that the ס"ת should not go in and out when it is a tight fit

OVERVIEW

The גמרא states (according to ר"מ) there were two extra טפחים in the width of the ארון (more than was necessary for the לוחות), in order that the ס"ת which was in the ארון could be removed from, and placed in, the ארון with ease.

תוספות asks:

ואם תאמר והלא לא היו מוציאים אותו מן הארון דהא אסור ליכנס בבית קדש הקדשים¹ –
And if you will say; but they did not take the ס"ת out of the ארון at all, for it is forbidden to enter into the בית קדש הקדשים –

וביום הכפורים לא אשכח² בסדר יומא שהיה מוציאו³ –
And on יוה"כ when the כה"ג entered the קדה"ק we do not find in the order of activities mentioned in מסכת יומא that the כה"ג would remove the ס"ת from the ארון?!

תוספות answers:

ויש לומר דלצורך כדי לתקן שרי ליכנס בבית קדש הקדשים כדאמרינן בעירובין (דף קה, א) –
And one can say; that for a need, in order to repair the קדה"ק it was permitted to enter the בית קה"ק as the גמרא states in עירובין –

והכא נמי יכולין ליכנס שם כדי לתקן ספר תורה כדי שלא יתעפש ויתקלקל –
So here too they could enter the קה"ק in order to preserve the ס"ת so that it should not become moldy and spoil –

וגם משחרב משכן שילה עד שבנה שלמה בית המקדש –
And also once ביהמ"ק⁴ built the שלמה was destroyed until משכן שילה

היו יכולין להוציאו מן הארון ולעיין בו:
They were able to remove the ס"ת from the ארון and study it.⁵

SUMMARY

It is permitted to enter (even) the קה"ק to do repair work and (even) to prevent the

¹ The ארון (in which the ס"ת was placed) was in the קדה"ק, so there was no access to ever take out the ס"ת.

² See, however, רש"י on ספר עזרה יד, ב ד"ה ספר עזרה וכה"ג ביה"כ who writes ספר שכתב משה ובו קורין בעזרה פרשת המלך בהקהל וכה"ג ביה"כ (רש"י here) and נח"מ (on the רש"י).

³ See 'Thinking it over' # 1.

⁴ Between חרבן שילה and בנין ביהמ"ק the משכן was in גבעון for fifty-seven years. During this period the ארון was not in the משכן but it was either in (שמאל א ז, ב) or in (קרית יערים) (מ"א ז, א) and it was accessible.

⁵ See 'Thinking it over' # 2.

תורה from becoming moldy.

THINKING IT OVER

1. תוספות proves that they did not take out the ס"ת from the ארון on יו"כ since nothing of this is mentioned in the 'סדר יומא'.⁶ Seemingly the סדר יומא in our ש"ס is discussing the כה"ג in the עבודת כה"ג in the בית שני where there was no ארון (and no תורה) in the קה"ק, but perhaps in the בית ראשון the כה"ג did take out the ס"ת?!⁷

2. תוספות states that they could remove the תורה from the ארון after שילה before חורבן שילה. Does תוספות mean to say the reason the ארון was made two טפחים larger than necessary was for that [limited] period?⁸

⁶ See footnote # 3.

⁷ See חשק שלמה.

⁸ See footnote # 5.